

Τ.Ε.Ι. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**«Η ΑΓΟΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΑΠΠΑΣ
ΠΑΣΧΑΛΗΣ»**

Πτυχιακή Εργασία

ΥΠΟ

ΠΑΠΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΜ. 4979

ΠΟΔΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΑΜ. 5039

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δρ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΒΑΛΑ 2015

ΑΥΤΗ Η ΣΕΛΙΔΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΣΚΟΠΙΜΩΣ ΚΕΝΗ

Πτυχιακή Εργασία

Θέμα:

«Η ΑΓΟΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ»

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	4
Ευχαριστίες	5
Πρόλογος.....	6
Περίληψη	7
Abstract.....	8
Εισαγωγή.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	11
1.1 Λίγα λόγια για τη γεωργία στην Ελλάδα	12
1.2 Η αγροτική οικονομία της Ελλάδας διαχρονικά	13
1.3 Εκσυγχρονισμός της αγροτικής οικονομίας.....	16
1.4 Η συμβολή της γεωργίας στην οικονομία	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	21
2.1 Τα κυριότερα γεωργικά εργαλεία	22
2.2 Τα γεωργικά εργαλεία του χθες και του σήμερα	24
2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος εμπορίας και χρήσης γεωργικών μηχανημάτων	26
2.4 Η ζήτηση γεωργικών εργαλείων	28
2.5 Εκσυγχρονισμός γεωργικών μηχανημάτων και εκμηχάνιση γεωργίας – Οφέλη και αρνητικές επιπτώσεις	30
2.5.1 Οφέλη.....	31
2.5.2 Αρνητικές επιπτώσεις	34
2.6 Η αγορά γεωργικών εργαλείων στην Ελλάδα.....	36
2.7 Διάθεση γεωργικών εργαλείων	38
2.8 Προτάσεις ενίσχυσης του κλάδου γεωργικών μηχανημάτων	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΩΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	43
3.1 Ιστορικά στοιχεία	44
3.2 Δραστηριότητες.....	45
3.3 Πωλήσεις και Ανταγωνισμός	47
3.4 Διαφήμιση και Προώθηση	48
3.5 Ιστορικά στοιχεία	48
3.6 Δραστηριότητες.....	50
3.7 Πωλήσεις και Ανταγωνισμός	52
3.8 Διαφήμιση και Προώθηση	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	54
Βιβλιογραφία	58

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία αποτελεί την ολοκλήρωση της προσπάθειας που έγινε στα πλαίσια των σπουδών μου για την απόκτηση γνώσεων και την κατάκτηση εφοδίων για ένα καλύτερο αύριο.

Πρόκειται για μια προσπάθεια που δεν ήρθε από μόνη της αλλά μέσα από συλλογικές διαδικασίες και την παρέμβαση αρκετών προσώπων. Για αυτό ακριβώς το λόγο, θα ήθελα από τα βάθη της καρδιάς μου να ευχαριστήσω τους ανθρώπους εκείνους που στάθηκαν αρωγοί στην προσπάθειά μου να υλοποιήσω την παρούσα εργασία.

Ευχαριστώ τους γονείς μου, περισσότερο από όλους, για την πολύτιμη βοήθειά τους όλα αυτά τα χρόνια, κυρίως οικονομική, για την ανιδιοτελή συμπαράστασή τους και για την παροχή όλων των αγαθών που χρειάστηκα στη μέχρι τώρα πορεία μου.

Ευχαριστίες πολλές, οφείλω ακόμη στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Δρ. Χριστοδούλου Δημήτριο τόσο για την ανάθεση του θέματος όσο και για την καθοδήγηση του καθ' όλο το διάστημα συγγραφής της εργασίας.

Πρόλογος

Εύκολα κανείς θα μπορούσε να πει σήμερα, ότι η κοινωνία και η οικονομία αναπτύσσονται με τρόπο που διαμορφώνουν ένα ιδιόρρυθμο περιβάλλον. Η ζωή καταντά περίπλοκη και οι έννοιες που την απασχολούν είναι πολλές και με διαφορετική επιρροή η καθεμιά.

Μια από αυτές τις έννοιες είναι ο ανταγωνισμός. Επικρατεί έντονα στις μέρες μας, παρατηρείται ολοένα και αυξανόμενος και επηρεάζει την ζωή σε ανθρώπινο επίπεδο μα κυρίως σε επιχειρηματικό. Τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ο ανταγωνισμός είναι υπαρκτός σε όλους τους κλάδους δραστηριότητας, σε όλο το φάσμα της εθνικής και παγκόσμιας οικονομίας.

Κάθε επιχείρηση σήμερα, με ότι και να ασχολείται βιώνει τις συνέπειες του ανταγωνισμού στην προσπάθειά της να σταθεί βιώσιμη. Σε όλους τους τομείς παραγωγής συμβαίνει αυτό σε κοινό παρονομαστή πάντα με την εκάστοτε οικονομία.

Ένας από αυτούς τους χώρους είναι κι ο αγροτικός τομέας και πιο ειδικά, η αγορά αγροτικών μηχανημάτων. Καλώς ή κακώς, ο πρωτογενής τομέας παραγωγής είναι ο πυρήνας κάθε οικονομίας και προσφέρει πολλά αξιοσημείωτα στοιχεία προς μελέτη και ανάλυση.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τα αγροτικά μηχανήματα και πιο συγκεκριμένα με την αγορά αγροτικών μηχανημάτων στην Ελλάδα. Ως θέμα είναι αρκετά επίκαιρο γιατί έχει να κάνει αφενός με την αγροτική οικονομία κι αφετέρου με τον τομέα των υπηρεσιών. Ως μελέτη περίπτωσης εξετάζεται μια επιχείρηση του Νομού Σερρών που ασχολείται με την αγοραπωλησία αγροτικών μηχανημάτων και φέρει το όνομα Παπάς Πασχάλης.

Ευρύτερος σκοπός της εργασίας είναι να γίνει κατανοητό το πώς λειτουργεί η αγορά αγροτικών μηχανημάτων στην Ελλάδα και να δοθεί μια εικόνα για τη σχέση που υπάρχει μεταξύ αυτής και του σχετιζόμενου κοινού.

Μέσα από ανάλυση όλων των χώρων που σχετίζονται με την αγορά αγροτικών μηχανημάτων, επιχειρείται να καταστούν σαφή τα προβλήματα που υπάρχουν και γενικά να αποτυπωθεί η κατάσταση που επικρατούσε αλλά και επικρατεί στον συγκεκριμένο χώρο. Η επιλογή της εταιρείας Παπάς Πασχάλης έγινε γιατί κατέχει εμπειρία στην αγορά αγροτικών μηχανημάτων και γιατί έτσι επιτρέπεται η διεξαγωγή χρήσιμων και χρηστικών συμπερασμάτων που θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση του θέματος.

Στο τέλος της εργασίας διεξάγονται κάποια συμπεράσματα για την αγορά αγροτικών μηχανημάτων στην Ελλάδα αλλά και για την εταιρεία που μελετάται ως απώτερη προσπάθεια να στοιχειοθετηθεί μια μελλοντική πρόβλεψη για την εξέλιξη τους.

Λέξεις κλειδιά: αγροτικά μηχανήματα, αγορά αγροτικών μηχανημάτων

Abstract

The present work deals with agricultural machinery and more specifically with the purchase of agricultural machinery in Greece. The issue is quite timely because it has to do firstly, with the rural economy and, secondly, with the services sector. As a case study, a company of County of Serres is examined which engaged in the sale and purchase of agricultural machinery and it's name is Papas Paschalis.

The overall aim of this work is to be understood how the market of agricultural machinery in Greece is operating and to be given an insight into the relationship between it and the public that is related.

Through the analysis of all areas related to the purchase of agricultural machinery, an attempt is making to make clear the existing problems and generally to reflect the situation and prevailing in this area. The choice of the company Papas Paschalis. was made because it holds experience in the market of agricultural machinery and because it is permitted to conduct useful and utilitarian conclusions that will help the issue to get better understood.

Finally, we conduct some conclusions for the purchase of agricultural machinery in Greece and also for the company that is studied as ultimate effort to establish a future forecast for their development.

Key words: agricultural machinery, market of agricultural machinery

Εισαγωγή

Τα αγροτικά μηχανήματα δεν είναι κάτι που επινοήθηκε τα τελευταία χρόνια, ούτε είναι σήμερα με την μορφή που έχουν για να πουληθούν ή να αγοραστούν. Έρχονται από το παρελθόν ως αποτέλεσμα των αναγκών της κοινωνίας για να προσφέρουν ευκολία και για να κάνουν τη δουλειά αυτών που τα χρησιμοποιούν ή πρόκειται να τα χρησιμοποιήσουν εύκολη και κερδοφόρα. Εμφανίστηκαν παλιότερα σε απλούστερη μορφή και σιγά-σιγά με την εξέλιξη της κοινωνίας και της οικονομίας εξελίχθηκαν και αναβαθμίστηκαν. Σήμερα, πίσω από την ευκολία και την άνεση δουλειάς που κρύβουν τα αγροτικά μηχανήματα, κρύβεται μια μεγάλη αγορά που αγοράζει και πουλάει αγροτικά μηχανήματα σε επαγγελματίες και μη αγρότες αλλά και σε απλούς ιδιώτες.

Στη σύγχρονη εποχή, ο άνθρωπος είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τα μηχανήματα όπως του αρέσει, όπως τον βολεύει κι όπως του επιτρέπεται οικονομικά. Υπάρχουν πολλά που πρέπει να μελετηθούν και να αναλυθούν γύρω από την αγορά αγροτικών μηχανημάτων καθώς είναι ένα θέμα αρκετά ενδιαφέρον και από το οποίο μπορούν να ξεδιπλωθούν αρκετά χρήσιμες πληροφορίες, άγνωστες και μη.

Στη συγκεκριμένη εργασία, όπως αναφέρθηκε, μελετάται ένα θέμα που αφορά στον αγροτικό χώρο αλλά και ταυτόχρονα στον χώρο των υπηρεσιών, η αγορά αγροτικών μηχανημάτων στην Ελλάδα.

Η δομή της εργασίας βασίστηκε κυρίως στις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από σχετική βιβλιογραφία και από την εταιρεία Παπάς Πασχάλης. Όλες αυτές οι πληροφορίες συγκεντρώθηκαν και ταξινομήθηκαν σε τέσσερα κεφάλαια ώστε να επιτευχθεί συνοχή και ορθολογική ανάλυση καθ' όλο το μήκος της εργασίας.

Στο πρώτο κεφάλαιο μελετάται η αγροτική οικονομία της Ελλάδας ώστε να εισαχθεί ο αναγνώστης στο θέμα και να κατανοήσει πως λειτουργεί ο πρωτογενής τομέας παραγωγής αλλά και ποια είναι η σημασία του για την οικονομία, την κάθε οικονομία.

Εν συνεχεία, αναλύεται το δεύτερο κεφάλαιο βασικό θέμα του οποίου είναι τα γεωργικά εργαλεία. Για να μιλήσει κανείς για αγορά αγροτικών μηχανημάτων, πρέπει πρώτα να αναφερθεί αναλυτικά στα αγροτικά εργαλεία, σε σχετικούς ορισμούς, στη σημασία των, στην ιστορία αυτών, στον τρόπο που χρησιμεύουν και σε άλλα πολλά σχετικά.

Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει την εταιρεία Παπάς Πασχάλης. Παρουσιάζεται πρώτα η εικόνα της εταιρείας και κατόπιν εξετάζεται η σχέση αυτής με τα αγροτικά μηχανήματα, ο τρόπος που οργανώνεται, που διοικεί και αναπτύσσεται - κινείται. Σκοπός είναι να γίνει κατανοητός ο τρόπος που λειτουργεί η εταιρεία, η φιλοσοφία της στο αγροτικό επιχειρησιακό γίγνεσθαι και να δοθεί μια εικόνα για την μελλοντική κατάσταση της.

Μετά το τρίτο κεφάλαιο, ακολουθεί το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο στο οποίο απαριθμούνται τα κυριότερα συμπεράσματα που απορρέουν από την εργασία. Αμέσως μετά τα συμπεράσματα, έπεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την σύνταξη της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1 Λίγα λόγια για τη γεωργία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα ήταν ανέκαθεν μια χώρα που στηριζόταν στην γεωργία. Από τα παλαιότερα χρόνια μέχρι σήμερα, η οικονομία της Ελλάδας στηρίζεται κυρίως στο αγροτικό κομμάτι. Είναι το κομμάτι εκείνο που προσφέρει πλεονεκτήματα και εφόδια ικανά να διαμορφώνουν ένα αξιόλογο εθνικό προϊόν και να καθιστούν την χώρα ανταγωνιστική προς άλλες, είτε μιλάμε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε όχι.

Η οικονομία είναι μια επιστήμη που διαμορφώνεται σε κοινό παρονομαστή με πολλούς τομείς και αρκετούς κλάδους δραστηριότητας. Ένας από αυτούς του κλάδους είναι και ο αγροτικός κλάδος.

Μέσα από την αγροτική δραστηριότητα, όλη η αγορά, εθνική και παγκόσμια έχει πρόσβαση σε εφόδια, σε καταναλωτικά προϊόντα, είδη διατροφής και πολλά άλλα κι ο τελικός καταναλωτής είναι εκείνος που έχει την μεγαλύτερη εύνοια αφού μπορεί να εξασφαλίζει την ικανοποίηση των αναγκών του.

Με το πέρασ των χρόνων ο αγροτικός κόσμος εξελίχθηκε. Η παραγωγή προϊόντων πολλαπλασιάστηκε και η διάθεση ήταν πλέον το επόμενο βήμα. Ο συνδυασμός παραγωγή – διακίνηση – διάθεση – μεταποίηση, πλαισίωσε την ανθρώπινη δραστηριότητα και ήρθε στο προσκήνιο η αγροτοβιομηχανική δραστηριότητα. Αυτό ήρθε με τον καιρό και σταδιακά για να φτάσουμε σε σημείο να μιλάμε σήμερα όχι μόνο απλά για παραγωγή και διάθεση προϊόντων αλλά και για οικονομία και την σχέση που αυτή έχει με τον αγροτικό κόσμο και την γεωργία ευρύτερα.

Η γεωργία στην Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το σύνολο της οικονομίας και το ρόλο που διαδραμάτισε και διαδραματίζει. Ο πρωτογενής τομέας μπορεί να ακούγεται περίεργη και άγνωστη ορολογία σε κάποιον που δε γνωρίζει όμως είναι εδώ, είναι υπαρκτός θεωρητικά και πρακτικά για να υπενθυμίζει το ρόλο του και τη σημασία του για την οικονομία και την κοινωνία.

1.2 Η αγροτική οικονομία της Ελλάδας διαχρονικά

Η αγροτική οικονομία της Ελλάδας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, τόσο σήμερα όσο και παλαιότερα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζει η πορεία της μέσα στο χρόνο και πως αυτή κατά καιρούς κι ανάλογα με τις συνθήκες διαμορφωνόταν.

Κατά την περίοδο μέχρι το 1830, ο αγροτικός πληθυσμός της Ελλάδας αποτελούσε το 70% περίπου του πληθυσμού της χώρας. Η μεγάλη στροφή προς τη γεωργία εξηγείται δικαιολογημένα από την επανάσταση του 1821. Εκείνη λοιπόν την περίοδο, οι γεωργικές εκτάσεις είχαν απελευθερωθεί και αποτελούσαν ιδιοκτησία του κράτους. Ένα μεγάλο μέρος αυτών είχαν δοθεί ως αποζημίωση στους αγωνιστές της Επανάστασης, αγρότες κυρίως και αστούς. Εκτός όμως από την δωρεάν παραχώρηση γης ως αποζημίωση, το κράτος προσπάθησε να μοιράσει γεωργική γη στους αγρότες λαμβάνοντας κάποια μέτρα που αφορούσαν τη γεωργία (Παπαγεωργίου, Σπάθης, 2000).

Το αγροτικό ζήτημα δεν ήταν ούτε κι είναι απλό. Τότε, κατά τη μεταπολεμική περίοδο, έγιναν διάφορες προσπάθειες να δοθούν λύσεις στο αγροτικό ζήτημα που αφορούσε χιλιάδες νοικοκυριά. Η λύση δόθηκε τελικά από την προσωρινή κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης με διάφορα σχετικά Νομοθετικά Διατάγματα μέσα από τα οποία επιδιώχθηκε η αποκατάσταση όλων των ακτημόνων, σε όλη την έκταση της χώρας, με αναγκαστική απαλλοτρίωση των ιδιωτικών αγροκτημάτων που είχαν έκταση μεγαλύτερη από 1000 στρέμματα, και με παραχώρηση δημοσίων κτημάτων, ώστε να δημιουργηθούν οικογενειακές ιδιοκτησίες καλλιεργούμενες αυτοπροσώπως από τα μέλη της οικογένειας (Παπαγεωργίου, Σπάθης, 2000).

Κατά τα επόμενα έτη πραγματοποιήθηκαν πολλές μεταρρυθμίσεις και σε πολύ μεγάλη κλίμακα και αυτό αποτέλεσε το σημαντικότερο γεγονός στην αγροτική πολιτική και κατά συνέπεια στην αγροτική οικονομία της τότε Ελλάδας με ευρείες και μακροχρόνιες, όπως πάντα άλλωστε, συνέπειες.

Η πραγματική αγροτική οικονομία της Ελλάδας άρχισε να θεμελιώνεται μετά το 1960. Τότε που άρχισαν οι σχετικές διαπραγματεύσεις για την

υπαγωγή της Ελλάδας στο καθεστώς της τελωνειακής ένωσης και στην καθιέρωση ενός καθεστώτος «σύνδεσης» προς ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας, ώστε ύστερα από ορισμένη περίοδο να υπάρξει η αναγκαία προσέγγιση για να γίνει η Ελλάδα πλήρες μέλος της ΕΟΚ (Σταυρόπουλος, 1979).

Μέχρι την επιβολή της δικτατορίας στην Ελλάδα, το 1967, είχε προχωρήσει η μείωση δασμών ορισμένων σημαντικών γεωργικών προϊόντων και είχαν χορηγηθεί χρηματοδοτήσεις για αναπτυξιακά έργα. Μετά τη δικτατορία και ύστερα από μακροχρόνιες και επίπονες διαπραγματεύσεις, η Ελλάδα εκδήλωσε το ενδιαφέρον της να ενταχθεί ως πλήρες μέλος στις Ευρωπαϊκές κοινότητες, όπως και έγινε κατόπιν σχετικής συμφωνίας που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 29 Μαΐου 1979.

Η γεωργία, ακόμη και σήμερα, χαρακτηρίζεται ως ένας χώρος που έχουν σημειωθεί και σημειώνονται διαρθρωτικές αλλαγές με άμεσες συνέπειες στην οικονομία και την κοινωνία. Αλλαγές που συνοδεύονται από αδυναμίες και υψηλό δείκτη αβεβαιότητας.

Μετά το 1950 και την ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Κ. υπήρξαν τέτοιες αδυναμίες και αλλαγές που μαγνήτισαν όλες τις προσπάθειες του αγροτικού κόσμου. Έγιναν προσπάθειες να αυξηθεί η παραγωγικότητα και γενικότερα το αγροτικό εισόδημα και να μειωθεί το κόστος καθόσον υπήρχε μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων, υψηλό ποσοστό ενεργού πληθυσμού και άλλα προβλήματα που οδηγούσε το κόστος παραγωγής σε ανοδική πορεία (Μαραβέγιας, 1992).

Μπορεί μετά το 1960 να μπήκαν οι βάσεις για την αγροτική ανάπτυξη της Ελλάδας, ωστόσο μέσα από διάφορες ζυμώσεις και μέχρι το 1980, η αγροτική οικονομία της Ελλάδας δεν ήταν τόσο ισχυρή ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει το τότε ανταγωνιστικό περιβάλλον. Οι φθίνουσες επιδόσεις της ελληνικής γεωργίας και η αντιστροφή του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας έφερε αλλαγές και απρόσμενες επιπτώσεις. Όταν μιλάμε για αντιστροφή εμπορικού ισοζυγίου εννοούμε ότι η εισαγωγή προϊόντων αυξήθηκε και μειώθηκαν οι εξαγωγές.

Η αγροτική οικονομία πέρασε από πολλά στάδια προσαρμογής, μεταρρυθμίσεων και διαπραγματεύσεων. Βέβαια έγιναν και αρκετές

κυβερνητικές προσπάθειες ώστε να διασφαλιστεί κατά το μέγιστο δυνατό. Μια από αυτές τις προσπάθειες – μέτρο ήταν και η θέσπιση του περιορισμού των εγγυημένων ποσοτήτων παραγωγής.

Πλέον, όταν μιλάμε για αγροτική οικονομία στη σημερινή εποχή είναι λογικό να ακουστούν πολλές απόψεις. Είναι ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα κι όχι αδίκως. Πόσο μάλλον όταν επιχειρεί κανείς να μελετήσει και να αναλύσει την ιστορία της αγροτικής οικονομίας και όλους τους νόμους που την συντρόφευσαν διαχρονικά. Σήμερα, με την ύπαρξη μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς που καταργεί κάθε τεχνικό, φυσικό και φορολογικό φραγμό στην κίνηση των αγαθών στα κράτη – μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης, με την κατάργηση των εσωτερικών συνόρων και την κατάργηση φορολογικών εμποδίων, αναδεικνύεται μια κατάσταση, η εφαρμογή της οποίας έχει ήδη φέρει και θα συνεχίσει να φέρει επιπτώσεις στην ελληνική γεωργία, στην κοινωνία και την ευρύτερη οικονομία.

Αν παλαιότερα η αγροτική οικονομία διαμορφώνονταν ελεύθερα σχετικά και με πιο πρακτικές μεθόδους, σήμερα, διαμορφώνεται πολύ πιο διαφορετικά. Υπάρχουν εποπτικά όργανα που ελέγχουν τον παραγωγικό ιστό και βάζουν φραγμούς, ηθικούς και πρακτικούς. Από το 1993 με τη συμφωνία της GATT μέχρι και σήμερα με την κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ)¹, η αγροτική παραγωγή έχει αλλάξει, δεν επιδοτείται απεριόριστα όπως παλιά και έχει υπαχθεί σε διεθνή έλεγχο (Καδίτη, Νίτση, 2010).

Η νομιμοποίηση πλέον τέτοιων κανόνων συμπεριφοράς και αυστηρών, θα έλεγε κανείς, μεταρρυθμίσεων φέρνει αλλαγές σε πολλά πράγματα, σε πολλές συνήθειες, όπως τις ήξερε μέχρι τώρα ο αγροτικός κόσμος, κι όλα αυτά μπορεί μεν να εξοικονομούν πόρους για το κράτος αλλά επιβαρύνει τη ζωή των αγροτών, επηρεάζει τους κλάδους παραγωγής, οδηγώντας μάλιστα πολλούς από αυτούς σε μαρασμό και διαμορφώνει μια αγροτική οικονομία προσαρμοσμένη στα μέτρα και στις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βακάκης, 2007).

---

¹ Στην Ελλάδα η ΚΑΠ άρχισε να εφαρμόζεται από 1 – 1- 2006. Πρόσφατα παρουσιάστηκε η νέα ΚΑΠ που αφορά την περίοδο 2014 - 2020

1.3 Εκσυγχρονισμός της αγροτικής οικονομίας

Από το παρελθόν υπάρχουν αξιόλογες προσπάθειες διαφόρων μελετητών για την παρουσίαση των μεταβολών ορισμένων πλευρών της ελληνικής γεωργίας και της αγροτικής οικονομίας σε διάφορες περιόδους.

Όταν μιλάμε για εκσυγχρονισμό θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη πολλούς παράγοντες ώστε να φτάνουμε σε αξιόλογα συμπεράσματα. Η αγροτική οικονομία δε θα είχε τις μεταβολές που διαχρονικά έχει παρουσιάσει αν δεν μεσολαβούσαν κάποιοι παράμετροι. Συγκεκριμένα:

- Η μετανάστευση
- Η εξέλιξη της τεχνολογίας
- Η θέσπιση και εφαρμογή νόμων και τροπολογιών
- Η σύνδεση και η πλήρη ένταξη της Ελλάδος στην Ε.Ε.
- Η εφαρμογή της κοινής αγροτικής πολιτικής (ΚΑΠ)

Ο εκσυγχρονισμός, έχει κυρίως οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις όπως και κάθε έννοια άλλωστε που ταυτίζεται με την έννοια της ανάπτυξης. Σημαντικότεροι από όλους τους παραπάνω παράγοντες είναι η εξέλιξη της τεχνολογίας σε συνδυασμό με την εφαρμογή ενιαίας αγροτικής πολιτικής. Σήμερα, για παράδειγμα, που θεωρητικά και πρακτικά ο κόσμος και η κοινωνία έχει προχωρήσει μπροστά δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για μια συντηρητική γεωργία ή για μια αγροτική οικονομία που φθίνει ή που αδυνατεί να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις. Σαφώς και η συμβολή της είναι σημαντική στο εθνικό προϊόν της Ελλάδας αλλά και της κάθε χώρας, ωστόσο αξιοσημείωτες είναι οι επιπτώσεις που φέρνουν. Ο σύγχρονος αγρότης τείνει να προσπαθεί να εξελιχθεί και να ακολουθήσει τις γραμμές που ακολουθούνται σε γενικό πλαίσιο. Κάτι τέτοιο δεν είναι κι ότι καλύτερο. Η αλλαγή στο προφίλ του αγρότη, του οποιοδήποτε αγρότη, που από παραδοσιακός γίνεται σύγχρονος επιχειρηματίας, που εφοδιάζεται με

μηχανολογικό εξοπλισμό εκεί που δεν είχε τίποτα, που ακολουθεί συμβουλευτική υποστήριξη από γεωπόνους για τον τρόπο καλλιέργειας και που προσπαθεί για την μέγιστη απόδοση, είναι ένα γεγονός της εποχής που εύλογα θα το χαρακτήριζε κανείς ως συνέπεια της συνολικής προσπάθειας για εκσυγχρονισμό της αγροτικής παραγωγής (Ζιωγάνας, 1992).

Εκσυγχρονισμό στην αγροτική παραγωγή συνεπάγεται και εκσυγχρονισμό στην αγροτική οικονομία. Για να εντοπίσουμε όμως το μέγεθος της εξέλιξης και του εκσυγχρονισμού της αγροτικής οικονομίας που λαμβάνει χώρα πρέπει να κάνουμε υπολογισμούς σε κοινό παρονομαστή με την κατά κεφαλή άνοδο της παραγωγής.

Εκσυγχρονισμός με τα δεδομένα αυτά, σημαίνει ότι ο ενεργός αγροτικός πληθυσμός βελτιώνει την παραγωγική του επίδοση, ενώ ταυτόχρονα ανεβάζει και το βιοτικό του επίπεδο αυξάνοντας την κατά κεφαλή του κατανάλωση (Lewis, 1955).

Βέβαια κατά μια άλλη θεωρία ο εκσυγχρονισμός περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά στοιχεία. Μερικά από τα ποιοτικά αυτά στοιχεία που περιλαμβάνονται στον εκσυγχρονισμό του γεωργικού τομέα είναι μεταξύ πολλών:

1. η μείωση της ανθρώπινης προσπάθειας του ενεργού αγροτικού πληθυσμού στην παραγωγική διαδικασία,
2. ο περιορισμός των αποτελεσμάτων όσο είναι δυνατόν των δυσμενών καιρικών συνθηκών στην γεωργική παραγωγή,
3. η διάδοση των επιστημονικών γνώσεων από τους επιστήμονες που ασχολούνται με τον γεωργικό τομέα

1.4 Η συμβολή της γεωργίας στην οικονομία

Η γεωργία ήταν και είναι σήμερα, διαδεδομένη σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητάς μας. Είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας που επηρεάζει τις ζωές μας και τις καθορίζει. Δε μπορεί κανείς να αμφισβητήσει την ύπαρξη της γεωργίας και τη σημασία που αυτή έχει για την κάθε κοινωνία και οικονομία. Όλα τα εμπορεύματα που υπάρχουν στα ράφια των καταστημάτων οφείλουν την ύπαρξή τους στην γεωργία. Ανεξάρτητα από το σκοπό που εξυπηρετεί το κάθε αγαθό στη ζωή, κάποια στιγμή πέρασε από το χέρι του αγρότη, από το στάδιο της παραγωγής, της διαμόρφωσης για να φτάσει στα σημεία πώλησης. Τα παραδείγματα που σχετίζονται με την γεωργία και την σημασία που αυτή έχει εντοπίζονται καθημερινά κατά δεκάδες και βοηθούν να γίνει κατανοητό η τεράστια συμβολή που έχει για την κοινωνία και την οικονομία.

Πριν μερικά χρόνια, δε θα μπορούσε να φανταστεί κανείς ότι η γεωργία θα ξεπερνούσε το στάδιο της κάλυψης μονάχα των ανθρώπινων αναγκών κι ότι με τον καιρό η παραγωγή αγαθών και προϊόντων θα έπαιρνε εμπορικό χαρακτήρα.

Εξετάζοντας την πορεία της γεωργίας μέσα στο χρόνο και λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες κοινωνικές ανάγκες, θα έλεγε κανείς ότι αρκετά έως πολύ γρήγορα, τα πράγματα πήραν άλλη ρότα. Σήμερα, Η γεωργία ταυτίζεται απόλυτα με την οικονομία, περισσότερο από την κοινωνία, αφού τα βλέμματα είναι στραμμένα στα οφέλη που μπορούν να αποκομισθούν.

Η σημασία της γεωργίας αποδεικνύεται περίτρανη πρώτα για τον άνθρωπο καθώς αποτελεί το μέσο που διασφαλίζει ζωή και βιωσιμότητα μέσα από την εξυπηρέτηση αναγκών. Η σημερινή μορφή της γεωργίας όμως, όπως βιώνεται, δημιουργήθηκε με τη συμβολή της τεχνολογίας και του ανθρώπινου παράγοντα. Όλα εμφανίστηκαν σε κοινό παρονομαστή με την έννοια της εξέλιξης και της προόδου. Στο ξεκίνημα της εν λόγω «συνεργασίας» μεταξύ γεωργίας και ανθρώπου τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Με το πέρασμα των χρόνων όμως οι απαιτήσεις του ανθρώπου δημιούργησαν την ανάγκη για κάτι

καλύτερο, για μια αξιοπρεπέστερη ζωή με περισσότερη ασφάλεια και εφόδια ζωής. Η αξία της γεωργίας αναδείχθηκε διαδοχικά, πέρασε εμπόδια, άσχημες περιόδους και έφτασε σήμερα να συντελεί καθοριστικά τόσο στην κοινωνία όσο και ειδικότερα στην οικονομία, παίζοντας σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της κάθε οικονομίας και στην απασχόληση (Ζωγραφάκης, 2004).

Ο ρόλος της γεωργίας αποδεικνύεται καθημερινά καθοριστικός σε πολλές περιπτώσεις. Δεν είναι λίγες οι φορές που ακούμε καθημερινά για το ρόλο της γεωργίας, για περιπτώσεις που χάρη σε αυτή ο κοινωνικός ιστός αναπτύσσεται και ανεβαίνει οικονομικά. Τα τελευταία χρόνια η τεχνολογία έχει αναπτυχθεί πάρα πολύ και έχει φέρει πληθώρα νέων καινοτομιών στο χώρο της γεωργίας. Η πληθωριστική, σημερινή κοινωνία, τόσο σε αγαθά όσο και σε υπηρεσίες, μας καθιστά όλους μάρτυρες μιας νέας εποχής με συστήματα γεωργία και με μηχανολογικό εξοπλισμό όπου κυρίαρχο ρόλο παίζει η τεχνολογία.

Πολύ σημαντικός είναι ο ρόλος του γεωργικού τομέα σε κοινωνικό επίπεδο, εφόσον συνεισφέρει σημαντικά στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Σημαντική είναι επίσης και η έντονη σύνδεση των ελληνικών νοικοκυριών, όχι μόνο των αγροτικών αλλά και των αστικών, με την γεωργία και τον αγροτικό χώρο.

Η παραγωγή έχει πολλαπλασιαστεί, το εργατικό δυναμικό είναι πιο έμπειρο και ικανό να διαχειρίζεται καταστάσεις και πληθώρα δραστηριοτήτων. Τα θετικά της συμβολής της γεωργίας είναι πάρα πολλά. Είναι ένας σημαντικός παράγοντας ο οποίος ανάλογα με την εφαρμογή που θα βρει μπορεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις και βάσεις ώστε να αναδειχθούν νέες προοπτικές για την ανθρωπότητα και τον ευρύτερο κοινωνικό – οικονομικό χώρο. Ήδη χρησιμοποιούνται αρκετά σύγχρονα εργαλεία στο πεδίο δράσης της γεωργίας όμως αυτό που έχει σημασία είναι να διασφαλιστεί ο ανθρώπινος παράγοντας. Μπορεί η τεχνολογία να έχει συνδράμει καθοριστικά, όμως η εξέλιξη της γεωργίας, μηχανολογικά κυρίως και παραγωγικά, πρέπει πρωτίστως να λαμβάνει υπόψη της τον άνθρωπο.

Η διατήρηση και ανάπτυξη της γεωργίας είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση και συντήρηση των οικονομικών και δημογραφικών ισορροπιών

στις αγροτικές περιοχές, ιδιαίτερα στις μειονεκτικές ορεινές και νησιωτικές περιφέρειες, στις οποίες παρατηρείται πληθυσμιακή απογύμνωση (Λαμπροπούλου, 2005).

Σήμερα, η γεωργία μπορεί να προσθέτει ένα πολύ σημαντικό λιθαράκι στο εγχώριο προϊόν της χώρας, ωστόσο βρίσκεται στην καρδιά της γενικότερης σκέψης. Το ζήτημα είναι ότι μπορούν να γίνουν πολλά ακόμη και να μη χρειάζεται να μιλούμε μεμονωμένα για τη σημασία της στην οικονομία ή στον άνθρωπο ή σε κάποιο άλλο κομμάτι. Ο εξοπλισμός και η εμπειρία υπάρχουν, το μόνο στο οποίο πρέπει να δίνεται προσοχή είναι η συνέχιση της ικανοποίησης των αναγκών που υπάρχουν ώστε τελικώς η γεωργία να μη χάνει τη σημασία της γενικά αλλά να την μεγαλώνει.

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται παραστατικά η συμβολή της γεωργίας στην Ελλάδα για την πρόσφατη περίοδο 2001 – 2010.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. Το ποσοστό συμμετοχής της ελληνικής γεωργίας στο ΑΕΠ

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

2.1 Τα κυριότερα γεωργικά εργαλεία

Υπάρχουν πάρα πολλά γεωργικά εργαλεία για τις αγροτικές εργασίες, ειδικά δε σήμερα που η τεχνολογία έχει προχωρήσει πολύ και οι ανάγκες επίσης.

Παρακάτω παρατίθεται τα σημαντικότερα από αυτά τα εργαλεία σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες που απορρέουν από τον αγροτικό κόσμο. Αυτά είναι (<http://ebooks.edu.gr/courses/DSGL-C126/document/4e1d86a737tk/4e1d86a7iun5/4e1d86a9x1am.pdf>):

- ❖ **Γεωργικός ελκυστήρας (τρακτέρ).** Πρόκειται για το βασικότερο εργαλείο ενός επαγγελματία αγρότη. Ο βασικός τύπος ελκυστήρα είναι αυτός που επί πολλές δεκαετίες αποτελεί τον "σταθερό ή τον παγκόσμιο τύπο ελκυστήρα". Πρόκειται για "βασική μονάδα ισχύος με ικανή δύναμη έλξης", με πολλές δυνατότητες για σύνδεση, ανάρτηση και λειτουργία άλλων καλλιεργητικών εργαλείων και μηχανών (παρελκόμενα). Παραλλαγές αυτού του σταθερού τύπου ελκυστήρα υπάρχουν πολλές και απευθύνονται σε εξειδικευμένες γεωργικές χρήσεις. Εκτός από τον σταθερό τύπο ελκυστήρα, τελευταία κατασκευάζονται ειδικοί ελκυστήρες εξαιρετικά μεγάλης ισχύος που είναι κατάλληλοι για πολύ βαριές εργασίες έλξης, όπως είναι αυτή της κατεργασίας των εδαφών.
- ❖ **Άροτρο.** Τα άροτρα ανήκουν στα βασικότερα εργαλεία της πρωτογενούς εδαφοκατεργασίας. Αυτά κόβουν το έδαφος σε λωρίδες, το αναστρέφουν, το μετατοπίζουν και τέλος το θρυμματίζουν λιγότερο ή περισσότερο έντονα ανάλογα με το είδος του εδάφους και την υγρασία. Από τα διάφορα εξαρτήματα ενός αρότρου, το σπουδαιότερο είναι ο αναστρεπτήρας. Τα άροτρα με βάση τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά διακρίνονται σε κατηγορίες ανάλογα με:

- ✓ τον αριθμό των σωμάτων (μονούνα, δίυνα, κ.λπ),

- ✓ τη δυνατότητα αναστροφής (απλή, διπλή αναστροφή)
- ✓ τον τρόπο ανάρτησης (αναρτώμενα, φερόμενα, συρόμενα κ.λ.π.),
- ✓ το σχήμα του αναστρεπτήρα (ανοιξιάτικα οργώματα, φθινοπωρινά)
- ✓ το είδος του αναστρεπτήρα (υνάροτρα, δισκάρωτρα)

❖ **Καλλιεργητής.** Οι καλλιεργητές αναμοχλεύουν το έδαφος πιο έντονα από ότι τα άροτρα, όμως δεν πραγματοποιούν σημαντικής έκτασης αναστροφή του εδάφους. Έτσι περίπου το 50% των φυτικών υπολειμμάτων της προηγούμενης καλλιέργειας εξακολουθεί να βρίσκεται στην επιφάνεια του εδάφους και μετά την επέμβαση με τον καλλιεργητή. Ο καλλιεργητής αποτελείται από το πλαίσιο με δύο ή τρεις παράλληλες σειρές από σώματα ή σταβάρια. Τα σώματα μπορεί να συνδέονται με το πλαίσιο κατά τρόπο απόλυτα σταθερό. Σε πολλές όμως κατασκευές μεσολαβεί ένα ελατήριο, το οποίο αποτελεί μηχανισμό προστασίας των υνιών από τυχόν εμπόδια που απαντούν στο έδαφος. Τα υνία στον καλλιεργητή ή τα πέδιλα όπως αλλιώς λέγονται, διαφέρουν ως προς το σχήμα που μπορεί να μοιάζει με λεπίδα, καρδιά, φτερά κ.λπ.

❖ **Δισκοσβάρνα.** Η εν λόγω μηχανή ανήκει στην δευτερεύουσα κατεργασία του εδάφους. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και οι φρέζες. Χρησιμοποιούνται για να ισοπεδώσουν το χωράφι και να το απαλλάξουν τελείως από οποιαδήποτε βλάστηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάλογα με την καλλιέργεια που προηγήθηκε και αυτής που θα ακολουθήσει, ο γεωργός επεμβαίνει με ένα ή με διαφορετικό κάθε φορά εργαλείο ή μηχανήμα στο οργωμένο έδαφος.

❖ **Φυτευτικές μηχανές.** Οι φυτευτικές μηχανές χρησιμοποιούνται για την σπορά, για την φύτευση σπόρων, την φύτευση φυτών ή ακόμη και την μεταφύτευση φυτών. Τέτοιοι σπόροι και φυτά μπορεί να είναι το σιτάρι, το καλαμπόκι, το βαμβάκι, ο καπνός, το τριφύλλι, η πατάτα και άλλα πολλά.

- ❖ **Ψεκαστικά.** Οι ψεκαστικές μηχανές βοηθούν στην καταπολέμηση των ζιζανίων όταν έχουμε να κάνουμε για παραγωγές που βρίσκονται σε μεγάλες εκτάσεις.
- ❖ **Μηχανές συγκομιδής.** Εκτός από όλα τα ανωτέρω, υπάρχουν φυσικά και οι μηχανές που συντελούν σημαντικά στην συγκομιδή μιας παραγωγής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι αλωνιστικές μηχανές που χρησιμεύουν στη συγκομιδή του σιταριού και του καλαμποκιού. Υπάρχουν ακόμη μηχανές που συλλέγουν το βαμβάκι, την πατάτα, την ελιά, το καπνό, το ζαχαρότευτλο.

Η συμβολή των γεωργικών μηχανημάτων στην ανάπτυξη της Γεωργίας, ήταν και είναι μια εξέλιξη σε ένα επιχειρηματικό πεδίο που συνέχεια διευρύνεται για μεγιστοποίηση της παραγωγής αγαθών με τις μικρότερες δυνατές θυσίες και τα λιγότερα μέσα. Τα σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα είναι πολυσύνθετα και πανάκριβα "εργαλεία", που για να αποδώσουν απαιτούν από τους χειριστές τους να γνωρίζουν πολύ καλά, τόσο τις αρχές λειτουργίας τους, όσο και τους σκοπούς που επιδιώκονται σε κάθε καλλιεργητική εργασία που καλούνται να υποστηρίξουν.

2.2 Τα γεωργικά εργαλεία του χθες και του σήμερα

Η γεωργία, μια από τις παλαιότερες ανθρώπινες δραστηριότητες, που τις περισσότερες φορές ακολουθούσε και σεβόταν τους φυσικούς νόμους εξελίχθηκε σε μια παραγωγική διαδικασία με τόσο εντατικό τρόπο που τις τελευταίες δεκαετίες επέφερε την άνοδο της παραγωγής και την εμφάνιση μηχανολογικού εξοπλισμού που μέχρι μερικές δεκαετίες πριν φάνταζε απίθανο ότι θα συμβεί (Βεργόπουλος, 1975).

Τα γεωργικά μηχανήματα σήμερα είναι διαφορετικά σε σχέση με το παρελθόν. Άλλα από αυτά είναι βελτιωμένα με νέες και περισσότερες δυνατότητες κι άλλα εμφανίζονται σήμερα για πρώτη φορά για να καλύψουν ανάγκες και για να κάνουν την ζωή του αγρότη πιο εύκολη.

Υπάρχουν πολλά γεωργικά μηχανήματα και κάθε ένα έχει σχεδιαστεί και έχει δοθεί για να προσφέρει συγκεκριμένες υπηρεσίες μέσα από συγκεκριμένη χρήση. Υπάρχουν γεωργικά μηχανήματα που βοηθούν:

- ❖ Στην κατεργασία του εδάφους
- ❖ Στην συγκομιδή προϊόντων
- ❖ Στην επεξεργασία προϊόντων
- ❖ Στη λίπανση
- ❖ Στην άρδευση
- ❖ Στην προστασία

Σήμερα, ο τεχνολογικός εξοπλισμός έχει ξεπεράσει κάθε προσδοκία και συνεχώς βελτιώνεται. Δε μπορεί κανείς να αμφισβητήσει το γεγονός αυτό αφού είναι υπαρκτό και ποτίζει την αγορά αγροτικών μηχανημάτων άνεα, όπως άλλωστε και την κοινωνία γενικότερα. Παρακάτω παρατίθεται ενδεικτικά δύο εικόνες που δείχνουν τη διαφορά μεταξύ του τότε και του σήμερα.

ΕΙΚΟΝΑ 1. Το όργωμα της γης στο παρελθόν και σήμερα

2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος εμπορίας και χρήσης γεωργικών μηχανημάτων

Τα γεωργικά μηχανήματα είναι εύκολο να αγοραστούν αλλά δύσκολο να πωληθούν. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ εμπόρων αλλά και μεταξύ εμπόρων – ιδιωτών – αγροτών χαρακτηρίζονται από κάποιες ιδιομορφίες που κάνουν γενικά το εμπόριο γεωργικών μηχανημάτων ιδιαίτερα αξιοπρόσεχτο. Σημαντικότερο κομμάτι όλων, είναι το κόστος των γεωργικών μηχανημάτων και οι παράγοντες που το διαμορφώνουν και το καθορίζουν. Οι σημαντικότεροι από τους προαναφερθέντες παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος γεωργικών μηχανημάτων με τον τρόπο τους είναι οι παρακάτω:

1. Το μέγεθος, το είδος και η πολυπλοκότητα των αγροτικών υπηρεσιών που πρόκειται να καλύψουν από το στάδιο της παραγωγής μέχρι το στάδιο της κατανάλωσης
2. Η ευαισθησία ενός προϊόντος – αγαθού και τα στάδια επεξεργασίας του μπορεί να αυξήσει τη χρήση ενός μηχανήματος και συνεπώς το μεγεθύνει το κόστος που προέρχεται από αυτό
3. Ο διακινούμενος όγκος παραγωγής μπορεί να κατανέμει το σταθερό κόστος
4. Η σχέση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης σε κοινό παρονομαστή πάντα με τα δεδομένα της γενικότερης οικονομίας
5. Η τελική οργάνωση ενός φορέα εμπορίας μπορεί να επιδράσει στο τελικό κόστος αγοράς και χρήσης ενός γεωργικού μηχανήματος
6. Κάποια ενδεχόμενη απροσδόκητη βλάβη σε κάποιο γεωργικό μηχάνημα

7. Οι φορολογικοί νόμοι με τους συντελεστές αγοράς ενός μηχανήματος
8. Η τιμή στα καύσιμα
9. Οι καιρικές συνθήκες

Όλα τα παραπάνω επηρεάζουν το κόστος εμπορίας και χρήσης γεωργικών μηχανημάτων και δείχνουν ποια είναι προσεγγιστικά ή κατάσταση που επικρατεί.

Σε όλες τις περιπτώσεις ο πιο επιβαρυνμένος από όλους καταλήγει να είναι ο αγρότης ο οποίος είναι αυτός που θα πάρει ένα μηχάνημα και θα το χρησιμοποιεί σύμφωνα με τις ανάγκες του.

Στα περισσότερα γεωργικά μηχανήματα, α μη τι άλλο όλα, οι τιμές που επικρατούν στο εμπόριο ή διαφορετικά στην αγορά, είναι αποτέλεσμα του ύψους των εισαγωγικών τιμών από τις μεγαλύτερες εισαγωγικές χώρες σε σχέση με το εθνικό φορολογικό σύστημα και τα ευρύτερα οικονομικά χαρακτηριστικά της κάθε χώρας, στην προκειμένη περίπτωση της Ελλάδας. Βέβαια αυτό που συμβαίνει τόσο στην Ελλάδα όσο και στις περισσότερες χώρες δεν έχει ουδεμία σχέση με την πραγματικότητα. Οι τιμές που επικρατούν είναι αυξημένες και σπάνια αντικατοπτρίζουν το μέσο επίπεδο παραγωγικότητας ή την ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης (Μαραβέγιας, 1992).

Όλα τα παραπάνω αποτελούν σπουδαία τροφή για σκέψη και συζήτηση. Το κόστος εμπορίας και χρήσης γεωργικών μηχανημάτων είναι μια ιδιαίτερη κατηγορία που μόνο μέσα από ευρέα ανάλυση και μελέτη όλων των παραμέτρων που σχετίζονται, μπορεί να αποδοθεί πλήρης εικόνα για αυτό που πραγματικά συμβαίνει.

2.4 Η ζήτηση γεωργικών εργαλείων

Το επίπεδο εκμηχάνισης του αγροτικού τομέα διαφοροποιείται τόσο μεταξύ των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών, όσο και μεταξύ των χωρών με το ίδιο επίπεδο ανάπτυξης.

Η ζήτηση αγροτικών μηχανημάτων είναι κάτι που διαμορφώνεται σε κοινή συνάρτηση με συγκεκριμένους παράγοντες. Ακριβώς αυτοί οι παράγοντες παρατίθενται παρακάτω:

1) Διαθεσιμότητα παραγωγικών συντελεστών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- ✓ **Διαθεσιμότητα Αγροτικής Γης – Τεχνικές Αύξησης της Παραγωγικότητας της Γης.** Η πιο συνήθης μέθοδος για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της αγροτικής γης είναι η χρησιμοποίηση βιολογικών και χημικών καινοτομιών, οι οποίες αυξάνουν τις αποδόσεις της αγροτικής γης (Ghatak and Ingersent, 1984).

- ✓ **Διαθεσιμότητα Αγροτικού Εργατικού Δυναμικού – Τεχνικές Αύξησης της Παραγωγικότητας της Εργασίας.** Η ανάπτυξη του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής, εις βάρος του πρωτογενούς τομέα, έχει οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης εργατικού δυναμικού για μη-αγροτικές εργασίες, με αποτέλεσμα την περιορισμένη διαθεσιμότητα αγροτικού εργατικού δυναμικού.

- ✓ **Μέγεθος Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.** Το μέσο μέγεθος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων αντικατοπτρίζει τη στενότητα του συντελεστή γη σε σχέση με τον συντελεστή εργασία.

2) Η φύση των αγροτικών εργασιών

Η φύση των αγροτικών εργασιών μεταβάλλεται διαχρονικά, γεγονός που επηρεάζει τα πρότυπα και τις τάσεις της εκμηχάνισης. Συγκεκριμένα, οι αγροτικές εργασίες διακρίνονται σε:

- υψηλής εντάσεως ισχύος (εργασίες που χαρακτηρίζονται από χαμηλό επίπεδο εκμηχάνισης)
- ενδιάμεσου εντάσεως ελέγχου
- υψηλής εντάσεως ελέγχου (πλήρως εκμηχανισμένες εργασίες)

Η οικονομική ερμηνεία της εκμηχάνισης των διαφόρων ειδών αγροτικών εργασιών συνίσταται στο γεγονός ότι η εκμηχάνισή τους είναι συμφέρουσα πολύ πριν τα αγροτικά ημερομίσθια αυξηθούν σημαντικά. Το επίπεδο εκμηχάνισης και αυτοματισμού των αγροτικών εργασιών εξαρτάται από το επίπεδο των αγροτικών ημερομισθίων. Αν τα αγροτικά ημερομίσθια είναι υψηλά, τότε η εκμηχάνιση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων κρίνεται ως οικονομικά συμφέρουσα (Binswanger, 1984).

Όσο υψηλότερη είναι η ένταση ελέγχου του μηχανήματος, τόσο υψηλότερο είναι το κόστος απόκτησής του, και άρα, τόσο πιο υψηλά πρέπει να είναι τα αγροτικά ημερομίσθια ώστε να δικαιολογείται η χρήση της μηχανής (ή, εναλλακτικά, ο εκσυγχρονισμός της) και η συνεπακόλουθη αύξηση της αποδοτικότητας των εκμεταλλεύσεων.

2.5 Εκσυγχρονισμός γεωργικών μηχανημάτων και εκμηχάνιση γεωργίας – Οφέλη και αρνητικές επιπτώσεις

Τα γεωργικά μηχανήματα και η χρησιμοποίησή τους από τους αγρότες έχουν φέρει πραγματική επανάσταση στο χώρο της γεωργίας. Ο μηχανικός εξοπλισμός της γεωργίας ενισχύθηκε σημαντικά μετά το 1948. Όλο και περισσότερα τρακτέρ, σπαρτικές μηχανές, θεριζοαλωνιστικά συγκροτήματα και άλλα, εκτοπίζουν τα παραδοσιακά συστήματα καλλιέργειας. Οι μηχανές βοηθούν τους αγρότες να κάνουν περισσότερη δουλειά σε λιγότερο χρόνο και με μικρότερο κόστος. Έτσι, ο τομέας της γεωργίας εκσυγχρονίζεται και ξεφεύγει από την παραδοσιακή καλλιέργεια, τις πατροπαράδοτες τεχνικές και απαρχαιωμένες μεθόδους (Μέργος, Ψαλτόπουλος, 1996).

Οι βασικότεροι επιδιωκόμενοι σκοποί της εκμηχάνισης των γεωργικών μηχανημάτων είναι η μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων, η αύξηση του γεωργικού και οικογενειακού εισοδήματος, η διαφύλαξη του γεωργικού εισοδήματος με επίσπευση των εργασιών και η απαλλαγή του γεωργού και της οικογένειάς του από επίμοχθες εργασίες.

Η μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων επιτυγχάνεται με τη μείωση των απαιτούμενων εργατών για την έγκαιρη εκτέλεση της εκάστοτε εργασίας. Όσον αφορά στην αύξηση του γεωργικού και οικογενειακού εισοδήματος, αυτή επιτυγχάνεται με την εκτέλεση εργασιών που είναι αδύνατο να εκτελεστούν χωρίς μηχανήματα, την καλλιέργεια των χωραφιών οποιαδήποτε εποχή του χρόνου, την εξοικονόμηση εργατικών χεριών, τη χρήση των μηχανημάτων επαγγελματικά, για εκτέλεση γεωργικών εργασιών σε ξένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, μειώνοντας έτσι το κόστος λειτουργίας και αυξάνοντας το εισόδημα του γεωργού και τέλος τη δυνατότητα νέων τρόπων εκμετάλλευσης (ομαδικές, συνεταιριστικές εκμεταλλεύσεις) με δυναμικές καλλιέργειες που αποδίδουν με καλύτερο εισόδημα. Η διαφύλαξη του γεωργικού εισοδήματος επιτυγχάνεται λόγω των μεγάλων δυνατοτήτων των

μηχανημάτων που είναι δυνατό να επισπεύσουν τις καλλιεργητικές εργασίες, και ιδιαίτερα η συγκομιδή (Αθανασόπουλος, 2013).

Ο άνθρωπος σαν γεωργός - επιχειρηματίας, σαν χειριστής γεωργικών μηχανημάτων, σαν αντιπρόσωπος των εργοστασίων και σαν τεχνικός στις επισκευές, είναι φορέας της μηχανοποίησης της γεωργίας και την επηρεάζει γιατί αποφασίζει ή διαλέγει αν είναι δυνατή και συμφέρουσα η προμήθεια του μηχανήματος, το είδος, τον τύπο και το μέγεθος του μηχανήματος καθώς και τον τρόπο χρησιμοποίησής του, αν θα χρησιμοποιήσει μηχάνημα που ανήκει σε γεωργικό συνεταιρισμό ή σε εργολάβο. Η επιτυχημένη επιλογή του μηχανήματος εξαρτάται από:

- τις γεωργοτεχνικές γνώσεις
- την εμπειρία
- την επιχειρηματική ικανότητα

Το γεωργικό μηχάνημα μαζί με τον άνθρωπο, αποτελούν τον κύριο συντελεστή στην επιτυχία της μηχανοποίησης.

2.5.1 Οφέλη

Από όποια πλευρά και να το δει κανείς, ένα καινούργιο εκσυγχρονισμένο μηχάνημα δεν είναι όπως ένα παλιό. Έχει περισσότερες δυνατότητες και καλύπτει τις ανάγκες του αγροτικού κόσμου πολύ πιο εύκολα και γρήγορα.

Οι περισσότεροι αγρότες βέβαια δεν έχουν το προτέρημα να εκσυγχρονίσουν τα γεωργικά του μηχανήματα καθόσον το εισόδημα του δεν του το επιτρέπει, ειδικά σήμερα που τα οικονομικά προβλήματα είναι περισσότερα και οι υποχρεώσεις παραπάνω από τις σύνηθες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκσυγχρονισμό γεωργικών μηχανημάτων μπορούν μονάχα να επιτελέσουν όσοι έχουν κάποιο σχετικό κεφάλαιο ή σε

διαφορετική περίπτωση μέσα από σχετικά προγράμματα. Με κρατικές παρεμβάσεις, η αντικατάσταση αγροτικού εξοπλισμού είναι εφικτή, με τέτοιο τρόπο μάλιστα που να δίνει κίνητρα στον αγροτικό κόσμο να εκσυγχρονιστεί και να ακολουθήσει τη γενική ακολουθούμενη γραμμή. Όσοι τελικά καταφέρνουν να αντικαταστήσουν κάποια ή όλα από τα γεωργικά τους μηχανήματα, θα πρέπει να είναι σε θέση να ακολουθήσουν και επιμορφωτικά σεμινάρια αλλά και τις ευρύτερες συνέπειες μιας τέτοιας κίνησης.

Κι όταν γίνεται λόγος για συνέπειες, δεν μιλάμε αποκλειστικά για κάτι αρνητικό. Υπάρχουν αρκετά οφέλη από την αναβάθμιση του τεχνολογικού εξοπλισμού τόσο σε επίπεδο μεμονωμένου παραγωγού όσο και σε γενικότερο επίπεδο οικονομίας και κοινωνίας.

Τέτοια οφέλη μπορεί να είναι:

1. Αύξηση της παραγωγικότητας των καλλιεργούμενων εκτάσεων που μέχρι σήμερα δεν ήταν εφικτό να πραγματοποιηθεί
2. Χαμηλότερη κατανάλωση καυσίμων και λιγότερες εκπομπές αερίων
3. Μείωση εργασιμου χρόνου
4. Μείωση του κόστους χρήσης αλλά και συντήρησης
5. Λιγότερες πιθανότητες εμφάνισης βλαβών
6. Ασφαλέστερο εργασιακό περιβάλλον
7. Καλύτερος και ευκολότερο τρόπος δουλειάς
8. Πνευματική – ηθική ικανοποίηση μέσα από την ευκολότερη δουλειά
9. Συμβολή στην εθνική οικονομία της έκαστης χώρας μέσα από την παραγωγικότερη εργασία
10. Καλύτερες κοινωνικές συνθήκες διαβίωσης

Ο τεχνολογικός εξοπλισμός συμβάλλει σημαντικά προς την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα της οικονομίας και μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά αρκετά από τα χρόνια προβλήματα της γεωργικής παραγωγής. Τέτοια προβλήματα είναι:

- Η χαμηλή παραγωγικότητα
- Το μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων
- Η υψηλή εξάρτηση από επιδοτήσεις και εισοδηματικές ενισχύσεις

Ένας από τους βασικούς λόγους της υστέρησης σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής είναι το γεγονός ότι ο στόλος των γεωργικών μηχανημάτων και ειδικά των γεωργικών ελκυστήρων (τρακτέρ κοινώς), που αποτελούν τον βασικότερο εξοπλισμό σε μια αγροτική καλλιέργεια, θεωρείται παλαιός. Με άλλα λόγια, η πλειοψηφία των γεωργικών μηχανημάτων συμπεριλαμβανομένων και των ελκυστήρων που χρησιμοποιούνται στην αγροτική παραγωγή είναι τεχνολογικά ξεπερασμένοι, με αρνητικές συνέπειες τόσο στο κόστος παραγωγής, όσο και στην τελική τιμή του προϊόντος και την ανταγωνιστικότητα του γενικότερου κλάδου (Συκιανάκης, 1978).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Στοιχεία εσόδων αντιπροσωπευτικής καλλιέργειας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΣΟΔΩΝ		
Υφιστάμενη Τεχνολογία	Τιμή προϊόντος (€/kg):	0,13
	Απόδοση χωραφιού (kg / στρέμμα) :	450
	Μέγεθος καλλιέργειας (στρέμματα):	800
	Εσοδα (€):	46.800
Νέα Τεχνολογία	Τιμή προϊόντος (€/kg):	0,13
	Απόδοση χωραφιού (kg / στρέμμα) :	495
	Μέγεθος καλλιέργειας (στρέμματα):	800
	Εσοδα (€):	51.480
Όφελος / Απώλεια (%)		10,0%
Διαφορά (€)		4.680

ΠΗΓΗ: ΣΕΑΜ

Οι εκτιμήσεις των ειδικών που εκπροσωπούν τον γεωργικό κόσμο είναι αξιoσημείωτες. Με την αντικατάσταση του τεχνολογικού εξοπλισμού και ειδικά του ελκυστήρα που αποτελεί το πρώτο εργαλείο για έναν αγρότη μπορεί να φέρει σημαντικά οφέλη στην παραγωγή, όπως ήδη έχει αναφερθεί, αλλά και στα έσοδα του παραγωγού.

2.5.2 Αρνητικές επιπτώσεις

Όπως όλες οι δράσεις πάνω στον πλανήτη μας αποφέρουν και τις ανάλογες αντιδράσεις, έτσι και η εντατική εκμηχάνιση και γενικότερα η μηχανοποίηση της γεωργίας προκαλεί προβλήματα όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος που δεν είναι καθόλου υποδεέστερο πρόβλημα από αυτό που είχε σαν σκοπό να λύσει, δηλαδή το πρόβλημα της σίτισης. Η μόλυνση του περιβάλλοντος σήμερα πια είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που θα πρέπει να λύσει ο άνθρωπος αν θέλει να επιβιώσει τα επόμενα χρόνια πάνω στον πλανήτη. Το πρόβλημα αυτό είναι η πηγή της δημιουργίας πολλών υποδεέστερων προβλημάτων όπως:

- I. τα τοξικά απόβλητα στη θάλασσα, τις λίμνες και τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα,
- II. οι ρύποι στην ατμόσφαιρα (πρωτογενείς και δευτερογενείς) με αποτέλεσμα την εμφάνιση του φαινομένου του θερμοκηπίου, της τρύπας του όζοντος, της όξινης βροχής, τη μείωση των βροχοπτώσεων κα.,
- III. τα διάφορα φυτοπροστατευτικά και ζιζανιοκτόνα που εισέρχονται στο έδαφος από την εφαρμογή τους είτε πάνω στα φυτά είτε πάνω στο ίδιο το έδαφος με αποτέλεσμα την εγκατάστασή τους στα βαθύτερα στρώματα του εδάφους και τελικά την υποβάθμιση του εδάφους και των ίδιων των προϊόντων τα οποία γίνονται

επικίνδυνα και τοξικά πολλές φορές για βρώση (Αθανασόπουλος, 2013).

Η γεωργία είναι ένας ευαίσθητος τομέας της Οικονομίας. Είναι ο τομέας εκείνος της οικονομίας, που η απόδοσή του εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό, όχι από τον ίδιο τον καλλιεργητή, αλλά από παράγοντες ανεξάρτητους από αυτόν και που δεν μπορεί ο ίδιος να τους επηρεάσει. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι καιρικές συνθήκες. Όχι μόνον ειδικά στην Ελλάδα, αλλά σε παγκόσμια κλίμακα, ο αγρότης στέκεται αδύναμος απέναντι στις απρόβλεπτες μεταβολές του καιρού. Δεν μπορεί να αντιδράσει και να προφυλάξει την παραγωγή του από τον παγετό που έρχεται ξαφνικά και, μέσα σε μια νύχτα, φέρνει ολοσχερή καταστροφή. Δεν μπορεί να αποτρέψει το χαλάζι, μια καταρρακτώδη βροχή, που έρχεται σε ακατάλληλη ώρα, σε μια πλημμύρα ή σε μια παρατεταμένη ξηρασία, σε ένα λίβα. Έτσι, λοιπόν, η παραγωγή του αγρότη και η ευτυχία του, εξαρτώνται, σε μεγάλο βαθμό, από τις διάφορες καιρικές συνθήκες, που ο ίδιος είναι ανήμπορος να τις αποτρέψει.

Μια άλλη αδυναμία της ελληνικής γεωργίας είναι το μικρό μέγεθος και ο κατακερματισμός του γεωργικού κλήρου. Ο κλήρος του Έλληνα αγρότη είναι μικρός και διάσπαρτος και ως εκ τούτου μη βιώσιμος. Αυτό οφείλεται σε παραδοσιακές συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας, στο κληρονομικό δίκαιο κλπ. Τα έτη 1907-1917 διανεμήθηκαν στους ακτήμονες της Θεσσαλίας 2 εκατομμύρια στρέμματα και σε συνέχεια, με αναγκαστική απαλλοτρίωση μεγάλων κτημάτων, διανεμήθηκαν άλλα 15,5 εκατομμύρια στρέμματα σε 450 χιλιάδες οικογένειες. Η σύγχρονη γεωργική τεχνολογία όμως απαιτεί μεγάλες εκτάσεις.

Ακόμη, η Ελλάδα είναι μια χώρα ορεινή και της λείπουν οι μεγάλες και κατάλληλες για εντατική καλλιέργεια εκτάσεις. Πολλές φορές στα ορεινά μέρη, όπου οι κλίσεις του εδάφους είναι μεγάλες, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών δημιουργούν στις πλαγιές τεχνητές αναβαθμίδες για να συγκρατήσουν το λιγοστό χώμα.

Όλα τα ανωτέρω πολλές φορές καθιστούν την ύπαρξη σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού άχρηστο ή διαφορετικά ανώφελο. Ο παραγωγός αρκείται με τον ήδη υπάρχον εξοπλισμό και δεν προβαίνει σε αγορές – νέες επενδύσεις.

2.6 Η αγορά γεωργικών εργαλείων στην Ελλάδα

Στο κεφάλαιο αυτό, σκοπός είναι να αναλυθεί η εγχώρια αγορά αγροτικών μηχανημάτων ώστε να αποδοθεί στο αναγνωστικό κοινό μια αξιόλογη εικόνα για το τι συμβαίνει αλλά και για να σχηματιστεί μέσα από την ανάλυση του κεφαλαίου μια εικόνα για το μέλλον.

Η τεχνολογική μεταβολή αποτελεί έναν βασικό παράγοντα προώθησης της αγροτικής ανάπτυξης και ενίσχυσης της παραγωγικότητας του αγροτικού τομέα. Η αγροτική τεχνολογία – ενσωματωμένη σε αγροτικά μηχανήματα, σπόρους, κ.λπ. – αναπτύσσεται λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες εδαφοκλιματικές συνθήκες. Ως εκ τούτου, η μεταφορά της τεχνολογίας από τις αναπτυγμένες χώρες (χώρες σχεδιασμού) στις αναπτυσσόμενες δεν συνοδεύεται πάντοτε από επιτυχία, καθώς οι συνθήκες μπορεί να διαφέρουν. Τα διαθέσιμα μηχανήματα από τις κατασκευάστριες εταιρείες δεν είναι προφανώς κατάλληλα για όλες τις μορφές εδαφών και καλλιεργειών που μπορεί να υπάρχουν στις διάφορες γεωγραφικές ζώνες. Οι εγχώριοι εισαγωγείς – μέσω της γνώσης τους για τις εδαφολογικές και λοιπές συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα – συνεισφέρουν στην εισαγωγή εκείνων των μηχανημάτων που είναι τα πλέον κατάλληλα για αυτές τις συνθήκες (π.χ. μηχανήματα μεσαίας δυναμικότητας που κρίνονται καταλληλότερα για μικρές και μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις). Ουσιαστικά δηλαδή συνεισφέρουν στη δημιουργία μια «έξυπνης» αγοράς και δεν λειτουργούν απλώς ως μεταπωλητές τεχνολογίας από το εξωτερικό (Θεοφανίδης, 1992).

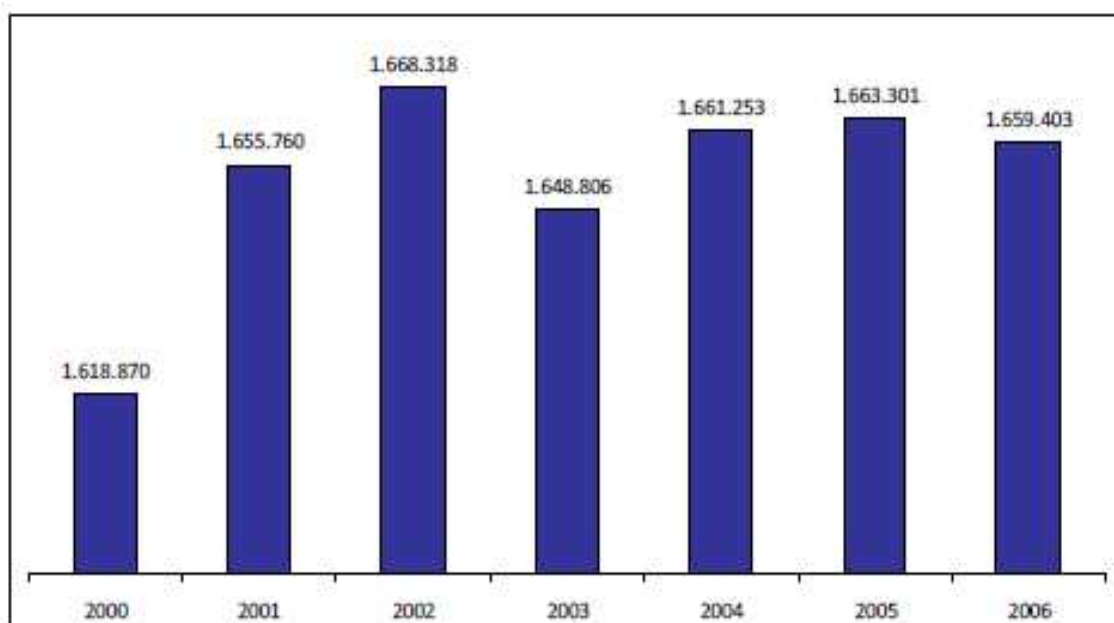
Επιπλέον, ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι χρήστες αγροτικών μηχανημάτων είναι η πιθανότητα βλάβης κατά τη διάρκεια περιόδου εντατικής χρήσης. Η απώλεια εισοδήματος που συνεπάγεται η

βλάβη του μηχανήματος μπορεί να ελαχιστοποιηθεί εάν το μηχάνημα επισκευάζεται εύκολα, κάτι το οποίο εξαρτάται από:

- την πολυπλοκότητα του μηχανήματος
- την ύπαρξη και την ικανότητα των επισκευαστών
- το εύρος του δικτύου παροχής ανταλλακτικών εξαρτημάτων

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι ο συνολικός αριθμός των γεωργικών μηχανημάτων κάθε τύπου σε λειτουργία ανήλθε στα 1.659.403 το 2006, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση για την περίοδο 2000-2006. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει αναλυτικά την πορεία αυτή.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Αριθμός γεωργικών μηχανημάτων

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ

2.7 Διάθεση γεωργικών εργαλείων

Η διάθεση γεωργικών εργαλείων είναι ένα βαθύ στάδιο. Το δυσκολότερο όλων είναι το στάδιο της πώλησης, και το στάδιο του να πειστεί ένας παραγωγός για την απόκτηση ενός συγκεκριμένου εργαλείου, είτε το έχει ανάγκη πραγματικά είτε όχι.

Οι εισαγωγείς αγροτικών μηχανημάτων παίζουν συχνά σημαντικό ρόλο στην επιλογή της καταλληλότερης τεχνολογίας στο κλάδο της κατασκευής αγροτικών μηχανημάτων, καθώς είναι αυτοί που έρχονται σε επαφή με τους αγρότες, γνωρίζουν τις ιδιαίτερες ανάγκες της εγχώριας παραγωγής και τα ειδικά εδαφολογικά και λοιπά χαρακτηριστικά. Γνωρίζουν δηλαδή τις ανάγκες της ελληνικής γεωργίας και μπορούν να λειτουργήσουν ως «έξυπνοι αγοραστές» στην επαφή τους με τους αντίστοιχους πολυεθνικούς κατασκευαστές. Μπορούν, δηλαδή, να επιλέξουν εκείνη την τεχνολογία που είναι η καταλληλότερη για κάθε τύπου καλλιέργεια / γεωγραφία / κλίμα και άρα ο ρόλος τους είναι καθοριστικός στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της εγχώριας παραγωγής.

Η διάθεση των αγροτικών μηχανημάτων στον τελικό καταναλωτή πραγματοποιείται, είτε μέσω αντιπροσώπων, είτε απευθείας από την εταιρεία – μέσω ιδιόκτητων δικτύων διανομής – στους λιανοπωλητές. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι πωλήσεις πραγματοποιούνται μέσω αντιπροσώπων (90%) και μόνο ένα μικρό μέρος (10%) των πωλήσεων γίνεται με άμεση πώληση, κυρίως τοπικά.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις, εισαγωγικές ή εγχώριες κατασκευαστικές, συνήθως διαθέτουν οργανωμένο δίκτυο αντιπροσώπων σε ολόκληρη σχεδόν την Ελλάδα, ενώ αντίθετα οι μικρές εταιρίες έχουν περιορισμένο αριθμό αντιπροσώπων σε ορισμένους νομούς και διακινούν τα προϊόντα τους κυρίως στην περιοχή εγκατάστασης της μονάδας παραγωγής.

2.8 Προτάσεις ενίσχυσης του κλάδου γεωργικών μηχανημάτων

Όσον αφορά στον κλάδο γεωργικών μηχανημάτων υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν ώστε να υπάρχει μια αγορά διασφαλισμένη και απαλλαγμένη από αδυναμίες του παρελθόντος. Τα γεωργικά μηχανήματα είναι το άλφα και το ωμέγα του αγροτικού κόσμου και μια ανανέωση του μηχανολογικού στόλου συνοδευμένη από σχετικές παρεμβάσεις, μπορεί να φέρει στο προσκήνιο σημαντικά οφέλη. Τέτοιες παρεμβάσεις που μπορούν να γίνουν, είναι (Βεντούρης, Τσακανίκας, 2011):

- Η πλήρης και ακριβής περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης του τεχνολογικού εξοπλισμού με την περαιτέρω βελτίωση των διαφόρων μεθόδων συλλογής στατιστικών δεδομένων, ώστε να γίνει δυνατή η χάραξη αποτελεσματικότερων πολιτικών, καθώς δεν είναι δυνατή η ορθολογική λήψη αποφάσεων όταν λείπουν βασικές στατιστικές σε ένα κλάδο.
- Η απόκτηση Δελτίου Τεχνικού Ελέγχου (ή άλλο ισοδύναμο) για όλους του ελκυστήρες (παλαιούς και νέους), προωθώντας με αυτό τον τρόπο την ιδέα του ΚΤΕΟ και της τεχνικής επιθεώρησης στα αγροτικά μηχανήματα. Με αυτό τον τρόπο, θα μπορέσουν να αντιμετωπιστούν περιβαλλοντικά ζητήματα και θέματα οδικής ασφάλειας.
- Ο σαφής προσδιορισμός και η εξειδίκευση των προδιαγραφών των τεχνικών χαρακτηριστικών των εισαγόμενων γεωργικών μηχανημάτων, ώστε να είναι κατάλληλα για την εγχώρια παραγωγή. Εφόσον τα σύγχρονα μηχανήματα ενσωματώνουν ολοένα και περισσότερο υψηλή τεχνολογία, είναι πολύ σημαντικό για τη σωστή συντήρησή τους να υπάρχουν τα κατάλληλα συνεργεία και τεχνίτες με υψηλό επίπεδο κατάρτισης.

- Η προώθηση του θεσμού «εργολάβου καλλιεργητικών εργασιών», με την μορφή που έχει στην υπόλοιπη Ευρώπη. Στην Ελλάδα, το μεγαλύτερο μέρος της αγροτικής παραγωγής οφείλεται στη δραστηριοποίηση μεμονωμένων αγροτών, ενώ οι ομάδες παραγωγών είναι πολύ λιγότερες, καταλαμβάνοντας αναλογικά μικρότερο μερίδιο αγοράς. Η ύπαρξη υπεργολάβων καλλιεργητικών εργασιών θα έχει θετικές επιδράσεις στη μείωση του κόστους παραγωγής, ενώ θα ενισχυθεί η ζήτηση και η αξιοποίηση μεγάλων μηχανημάτων (π.χ. συγκομιδής) υψηλής απόδοσης, τα οποία λόγω της υψηλής τιμής τους δεν μπορούν να αποκτηθούν από μεμονωμένους αγρότες. Επίσης, η προώθηση των υπεργολαβιών θα δώσει κίνητρα για τη δημιουργία μεγαλύτερων σε μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον αγροτικό τομέα, δημιουργώντας οικονομίες κλίμακας (Βεντούρης, Τσακανίκας, 2011).
- Η πιστοποίηση της διαδικασίας τεχνικού ελέγχου των γεωργικών μηχανημάτων. Ο τεχνικός έλεγχος των ελκυστήρων – όπως άλλωστε και των οχημάτων – θα πρέπει να επισημοποιηθεί ως απαραίτητη διαδικασία για τη διατήρηση της υψηλής αποδοτικότητας των μηχανημάτων και της προστασίας του περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, προτείνεται η καθιέρωση περιοδικού τεχνικού ελέγχου των γεωργικών μηχανημάτων και η ίδρυση Κέντρων Τεχνικού Ελέγχου Γεωργικών Μηχανημάτων, που θα πιστοποιούν την καλή λειτουργική κατάσταση των γεωργικών μηχανημάτων για λόγους ασφάλειας, οικονομίας και προστασίας του περιβάλλοντος.
- Η ευαισθητοποίηση των αρμοδίων για τις δυσμενείς επιπτώσεις από τη χρήση παλαιών μηχανημάτων και την ανάγκη εκσυγχρονισμού του στόλου (π.χ. εκστρατεία ενημέρωσης σε τοπικό επίπεδο).
- Η εκπαίδευση και περαιτέρω κατάρτιση των αγροτών στις ανάγκες και απαιτήσεις της σύγχρονης γεωργίας, που αποτελεί

ένα πολύ ουσιαστικό παράγοντα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Η εκπαίδευση θα πρέπει να καλύπτει τομείς όπως νέες καλλιέργειες, σύγχρονες καλλιεργητικές τεχνικές για μείωση του χρόνου και του κόστους των καλλιεργητικών εργασιών, σωστή διαχείριση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εξοικονόμηση νερού και καυσίμων, διαχείριση ζωικού κεφαλαίου κ.λπ. Η εκπαίδευση θα πρέπει επίσης, να εμψυχήσει στους συμμετέχοντες στην αγροτική παραγωγή την επιχειρηματική νοοτροπία, με την έννοια της δημιουργίας, της αναζήτησης ευκαιριών, νέων αγορών και αναβάθμισης του τελικού προϊόντος.

- Η δημιουργία ενός σταθερού θεσμικού πλαισίου που θα επιτρέπει την αποτελεσματική και ταχεία απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων με διαφάνεια.
- Η πρόβλεψη συγκεκριμένων ρυθμίσεων για την ενίσχυση των πιστώσεων με ευνοϊκούς όρους σε αγρότες που αποφασίζουν να επενδύσουν σε ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού της παραγωγής τους.
- Η προώθηση μέτρων για αντιμετώπιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την οδική ασφάλεια, καθώς ο απαρχαιωμένος στόλος γεωργικών μηχανημάτων, η ελλιπής συντήρηση, η εσφαλμένη χρήση και η έλλειψη μέτρων ασφαλείας αποτελούν αιτίες για τη δημιουργία τροχαίων ατυχημάτων. Ως εκ τούτου, απαιτείται η ανανέωση, σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες της οδικής ασφαλείας, και η πλήρης εφαρμογή του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας από τους αρμόδιους φορείς, ώστε να μειωθούν τα τροχαία ατυχήματα που οφείλονται στη χρήση γεωργικών μηχανημάτων. Επίσης, χρήσιμη θα μπορούσε να φανεί και η δημιουργία βάσης δεδομένων τροχαίων ατυχημάτων που οφείλονται στα αγροτικά μηχανήματα, ώστε να υπάρχει καλύτερη παρακολούθηση των τάσεων και να λαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα όποτε κρίνεται αναγκαίο.

- Η ενίσχυση των κονδυλίων έρευνας σε πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και τοπικούς φορείς σε θέματα που αφορούν τη διερεύνηση νέων, αποδοτικότερων καλλιεργητικών μεθόδων, τον μετασχηματισμό της αγροτικής παραγωγής και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας (Βεντούρης, Τσακανίκας, 2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΩΣ ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

3.1 Ιστορικά στοιχεία

Η επιχείρηση Παππάς Πασχάλης ιδρύθηκε το 1983 από τον Παππά Πασχάλη στην Ηράκλεια Σερρών.

Το 2008 η επιχείρηση προχώρησε σε επέκταση των χώρων, καθώς και των προϊόντων της. Παράλληλα μεταφέρθηκε στη βιομηχανική ζώνη της περιοχή, ενώ διατηρεί τα γραφεία και το αρχικό κατάστημα στο κέντρο της Ηράκλειας.

Η επέκταση κόστισε περίπου 300.000€ και πραγματοποιήθηκε με ίδια κεφάλαια της επιχείρησης χωρίς τραπεζικό ή άλλο δανεισμό.

Η νομική μορφή της επιχείρησης είναι ατομική επιχείρηση, δεν απασχολεί προσωπικό και εργάζονται σε αυτή τα μέλη της οικογένειας.

Οι χώροι της επιχείρησης βρίσκονται στην ιδιόκτητη έκταση 3 στρεμμάτων στην οποία υπάρχουν δυο βιομηχανικώς κατασκευασμένα κτίρια. Η έκθεση εργαλείων και ανταλλακτικών και το συνεργείο, το οποίο παρέχει service ευρωπαϊκών προδιαγραφών .

Επίσης στο προαύλιο χώρο της επιχείρησης λειτουργεί υπαίθρια έκθεση γεωργικών μηχανημάτων.

3.2 Δραστηριότητες

Κύριες δραστηριότητες

Κύριες δραστηριότητες της επιχείρησης είναι η αντιπροσωπεία εμπορία και εισαγωγή αγροτικών μηχανημάτων, εργαλείων και ανταλλακτικών.

Συγκεκριμένα η αποκλειστική εισαγωγή και αντιπροσωπεία μηχανημάτων, εργαλείων και ανταλλακτικών από την Ιταλία (μάρκες Acma και Tekmal) και την Τουρκία (μάρκες HMS και Agrolead).

Αποκλειστική αντιπροσωπεία για το νομό Σερρών των Ελληνικών εταιρειών εργαλείων μηχανημάτων και ανταλλακτικών (μάρκες ΕΒΑΚ Ορεσιτιάδα, Πυθαγόρας - Macina και Κωνσταντινίδης - Macina). Επίσης και της Ιταλικής εταιρείας τρακτέρ Landini (κεντρικός εισαγωγέας Ελλάδας Πετρόπουλος Α.Ε.).

Συνδυαστική δραστηριότητα των κυρίων δραστηριοτήτων αποτελεί η αντιπροσωπεία, εμπορία και εισαγωγή κτηνοτροφικών μηχανημάτων και εργαλείων, από το κατάλογο προϊόντων των ήδη συνεργαζόμενων και εισαγόμενων εταιρειών που συνεργάζεται η επιχείρηση.

Δευτερεύουσες δραστηριότητες

Δευτερεύουσα δραστηριότητα της επιχείρησης είναι το service γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων κυρίως νέου τύπου ή παλαιότερου τύπου των εταιρειών που συνεργάζεται η επιχείρηση ή άλλων εταιρειών.

Νέες δραστηριότητες

Παράλληλα η εταιρεία αναπτύσσει νέες δραστηριότητες στα πλαίσια της συνεχούς ανάπτυξης και του ορθού ανταγωνισμού.

Από το 2010 λειτουργεί ως αντιπροσωπεία και πώληση μεταχειρισμένων αυτοκινήτων (Ι. Χ. και μικρά αγροτικά), ενώ παράλληλα πραγματοποιεί και πωλήσεις μεταχειρισμένων τρακτέρ και άλλων γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων.

Τελευταία νέα δραστηριότητα από το 2011 είναι η αντιπροσωπεία της εταιρείας courier SpeedEx η οποία αποτελεί το 1^ο επαρχιακό παράρτημα της εταιρείας στο νομό Σερρών (τα κεντρικά γραφεία της SpeedEx είναι στη πόλη των Σερρών).

3.3 Πωλήσεις και Ανταγωνισμός

Ο κύριος όγκος των πωλήσεων της επιχείρησης επικεντρώνεται στο νομό Σερρών και σε κάποιους από τους όμορους νομούς (Κιλκίς, Καβάλα, Δράμα).

Επίσης το δεύτερο πεδίο των πωλήσεων της επιχείρησης είναι Πανελλαδικό με το κύριο όγκο των πελατών να προέρχεται από τις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ενώ οι πωλήσεις στις υπόλοιπες περιφέρειες είναι ελάχιστες ή και μηδενικές.

Αυτή η Πανελλαδική δυνατότητα πωλήσεων αναπτύχθηκε ιδιαίτερα μετά από την ενεργή συμμετοχή σε Διεθνής και Πανελλαδικές εκθέσεις γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων.

Ο βασικός πυλώνας ανταγωνισμού της επιχείρησης βρίσκεται στο νομό Σερρών και αφορά κυρίως το service των γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων, καθώς και τις πωλήσεις των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και τρακτέρ. Σε κάθε μια από αυτές τις δραστηριότητες υπάρχουν εξίσου αντίστοιχα άλλες 10 και πλέον ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

3.4 Διαφήμιση και Προώθηση

Στα πλαίσια διαφήμισης και προώθησης των προϊόντων της η εταιρεία έχει διάφορες εκθεσιακές δραστηριότητες σε μεγάλες αγροτικές εκθέσεις και εμποροπανηγύρεις που γίνονται κάθε χρόνο στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα κάθε χρόνο η επιχείρηση συμμετέχει ενεργά με εκθεσιακό χώρο σε περίπτερο της Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ). Επίσης διατηρεί δυναμική παρουσία στη Διεθνή έκθεση γεωργικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και εφοδίων Agrotica στη Θεσσαλονίκη. Ακόμη συμμετέχει στην Διεθνή Έκθεση Πτηνοτροφίας και Κτηνοτροφία Zootechnia στη Θεσσαλονίκη.

Το 2014 συμμετείχε για 1^η φορά σε τρεις νεοσύστατες εκθέσεις αγροτικού εξοπλισμού στην Αθήνα. Οι εκθέσεις ήταν οι εξής:

ExroAgrotic Διεθνής Έκθεση Αγροτικής και Δασικής τεχνολογίας και μηχανημάτων.

ExroFarm Διεθνής έκθεση Κτηνοτροφικών προϊόντων, Ζωοτροφών και Εξοπλισμού.

Farmer Exro Hellas Πανελλήνια Έκθεση Αγροτικής ανάπτυξης.

Παράλληλα η επιχείρηση έχει δυναμική παρουσία σε δύο μεγάλες τοπικές εμποροπανηγύρεις του νομού Σερρών. Στην εμποροπανήγυρη της Ηράκλειας και της Σκοτούσσας, που η καθεμία αποτελεί ένα ξεχωριστό εκθεσιακό γεγονός για πολλές επιχειρήσεις από όλο το νομό καθώς προσελκύουν και επιχειρήσεις από άλλους νομούς της Βορείου Ελλάδος.

3.5 Ιστορικά στοιχεία

Η επιχείρηση Παππάς Πασχάλης ιδρύθηκε το 1983 από τον Παππά Πασχάλη στην Ηράκλεια Σερρών.

Το 2008 η επιχείρηση προχώρησε σε επέκταση των χώρων, καθώς και των προϊόντων της. Παράλληλα μεταφέρθηκε στη βιομηχανική ζώνη της περιοχής, ενώ διατηρεί τα γραφεία και το αρχικό κατάστημα στο κέντρο της Ηράκλειας.

Η επέκταση κόστισε περίπου 300.000€ και πραγματοποιήθηκε με ίδια κεφάλαια της επιχείρησης χωρίς τραπεζικό ή άλλο δανεισμό.

Η νομική μορφή της επιχείρησης είναι ατομική επιχείρηση, δεν απασχολεί προσωπικό και εργάζονται σε αυτή τα μέλη της οικογένειας.

Οι χώροι της επιχείρησης βρίσκονται στην ιδιόκτητη έκταση 3 στρεμμάτων στην οποία υπάρχουν δυο βιομηχανικώς κατασκευασμένα κτίρια. Η έκθεση εργαλείων και ανταλλακτικών και το συνεργείο, το οποίο παρέχει service ευρωπαϊκών προδιαγραφών .

Επίσης στο προαύλιο χώρο της επιχείρησης λειτουργεί υπαίθρια έκθεση γεωργικών μηχανημάτων.

3.6 Δραστηριότητες

Κύριες δραστηριότητες

Κύριες δραστηριότητες της επιχείρησης είναι η αντιπροσωπεία εμπορία και εισαγωγή αγροτικών μηχανημάτων, εργαλείων και ανταλλακτικών.

Συγκεκριμένα η αποκλειστική εισαγωγή και αντιπροσωπεία μηχανημάτων, εργαλείων και ανταλλακτικών από την Ιταλία (μάρκες Acma και Tekmal) και την Τουρκία (μάρκες HMS και Agrolead).

Αποκλειστική αντιπροσωπεία για το νομό Σερρών των Ελληνικών εταιρειών εργαλείων μηχανημάτων και ανταλλακτικών (μάρκες ΕΒΑΚ Ορεσιτιάδα, Πυθαγόρας - Macina και Κωνσταντινίδης - Macina). Επίσης και της Ιταλικής εταιρείας τρακτέρ Landini (κεντρικός εισαγωγέας Ελλάδας Πετρόπουλος Α.Ε.).

Συνδυαστική δραστηριότητα των κυρίων δραστηριοτήτων αποτελεί η αντιπροσωπεία, εμπορία και εισαγωγή κτηνοτροφικών μηχανημάτων και εργαλείων, από το κατάλογο προϊόντων των ήδη συνεργαζόμενων και εισαγόμενων εταιρειών που συνεργάζεται η επιχείρηση.

AGRICULTURAL MACHINES

HMS

ACMA

Δευτερεύουσες δραστηριότητες

Δευτερεύουσα δραστηριότητα της επιχείρησης είναι το service γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων κυρίως νέου τύπου ή παλαιότερου τύπου των εταιρειών που συνεργάζεται η επιχείρηση ή άλλων εταιρειών.

Νέες δραστηριότητες

Παράλληλα η εταιρεία αναπτύσσει νέες δραστηριότητες στα πλαίσια της συνεχούς ανάπτυξης και του ορθού ανταγωνισμού.

Από το 2010 λειτουργεί ως αντιπροσωπεία και πώληση μεταχειρισμένων αυτοκινήτων (Ι. Χ. και μικρά αγροτικά), ενώ παράλληλα πραγματοποιεί και πωλήσεις μεταχειρισμένων τρακτέρ και άλλων γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων.

Τελευταία νέα δραστηριότητα από το 2011 είναι η αντιπροσωπεία της εταιρείας courier SpeedEx η οποία αποτελεί το 1^ο επαρχιακό παράρτημα της εταιρείας στο νομό Σερρών (τα κεντρικά γραφεία της SpeedEx είναι στη πόλη των Σερρών).

3.7 Πωλήσεις και Ανταγωνισμός

Ο κύριος όγκος των πωλήσεων της επιχείρησης επικεντρώνεται στο νομό Σερρών και σε κάποιους από τους όμορους νομούς (Κιλκίς, Καβάλα, Δράμα).

Επίσης το δεύτερο πεδίο των πωλήσεων της επιχείρησης είναι Πανελλαδικό με το κύριο όγκο των πελατών να προέρχεται από τις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ενώ οι πωλήσεις στις υπόλοιπες περιφέρειες είναι ελάχιστες ή και μηδενικές.

Αυτή η Πανελλαδική δυνατότητα πωλήσεων αναπτύχθηκε ιδιαίτερα μετά από την ενεργή συμμετοχή σε Διεθνής και Πανελλαδικές εκθέσεις γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων.

Ο βασικός πυλώνας ανταγωνισμού της επιχείρησης βρίσκεται στο νομό Σερρών και αφορά κυρίως το service των γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων, καθώς και τις πωλήσεις των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και τρακτέρ. Σε κάθε μια από αυτές τις δραστηριότητες υπάρχουν εξίσου αντίστοιχα άλλες 10 και πλέον ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

3.8 Διαφήμιση και Προώθηση

Στα πλαίσια διαφήμισης και προώθησης των προϊόντων της η εταιρεία έχει διάφορες εκθεσιακές δραστηριότητες σε μεγάλες αγροτικές εκθέσεις και εμποροπανηγύρεις που γίνονται κάθε χρόνο στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα κάθε χρόνο η επιχείρηση συμμετέχει ενεργά με εκθεσιακό χώρο σε περίπτερο της Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ). Επίσης διατηρεί δυναμική παρουσία στη Διεθνή έκθεση γεωργικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και εφοδίων Agrotica στη Θεσσαλονίκη. Ακόμη συμμετέχει στην Διεθνή Έκθεση Πτηνοτροφίας και Κτηνοτροφία Zootechnia στη Θεσσαλονίκη.

Το 2014 συμμετείχε για 1^η φορά σε τρεις νεοσύστατες εκθέσεις αγροτικού εξοπλισμού στην Αθήνα. Οι εκθέσεις ήταν οι εξής:

ExroAgrotic Διεθνής Έκθεση Αγροτικής και Δασικής τεχνολογίας και μηχανημάτων.

ExroFarm Διεθνής έκθεση Κτηνοτροφικών προϊόντων, Ζωοτροφών και Εξοπλισμού.

Farmer Exro Hellas Πανελλήνια Έκθεση Αγροτικής ανάπτυξης.

Παράλληλα η επιχείρηση έχει δυναμική παρουσία σε δύο μεγάλες τοπικές εμποροπανηγύρεις του νομού Σερρών. Στην εμποροπανήγυρη της Ηράκλειας και της Σκοτούσσας, που η καθεμία αποτελεί ένα ξεχωριστό εκθεσιακό γεγονός για πολλές επιχειρήσεις από όλο το νομό καθώς προσελκύουν και επιχειρήσεις από άλλους νομούς της Βορείου Ελλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο προβληματισμός για την κατάσταση του αγροτικού τομέα, που τελευταία βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων σε σχέση με τις δυνατότητες και την αναπτυξιακή του διάσταση - που είναι πραγματικά σημαντική, συνδέεται, κυρίως, με τις προτεραιότητες και τις πολιτικές κατευθύνσεις που επιλέγονται, αλλά και με τη γνώση των εξελίξεων που επηρεάζουν ορισμένες κρίσιμες πλευρές του. Κυρίως αυτές που αναφέρονται στο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί, στο αγροτικό εισόδημα, στην παραγωγή και στην απασχόληση, στο εξωτερικό εμπόριο, στη χρηματοδότηση και στις επενδύσεις, στην εφοδιαστική αλυσίδα και την αγορά, αλλά και στις επιπτώσεις από τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής μετά το 2013.

Ο στόχος αυτής της εργασίας είναι να εξετάσει την Αγορά Γεωργικών Μηχανημάτων της Ελλάδας και πως μέσω αυτής της αγοράς θα βοηθηθεί η συνολική ανάπτυξη της Ελληνικής αγροτικής οικονομίας, καθώς και ο εκσυγχρονισμός των αγροτικών μηχανημάτων για τη βελτιστοποίηση της αγροτικής παραγωγής.

Σαφώς η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα δεν μπορεί να προέλθει μόνο από την αντικατάσταση ενός αριθμού γεωργικών μηχανημάτων π.χ. (ελκυστήρων), αλλά χρειάζονται ταυτόχρονα παρεμβάσεις που θα αποσκοπούν στην ευρύτερη υποστήριξη του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού του πρωτογενούς τομέα.

Για παράδειγμα θα αναφέρουμε ορισμένες:

- Ένα σημαντικό βήμα για τον μηχανολογικό εκσυγχρονισμό της αγροτικής παραγωγής είναι η πλήρης και ακριβής περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης με τη περαιτέρω βελτίωση των διαφόρων μεθόδων συλλογής στατιστικών δεδομένων, ώστε να γίνει δυνατή η χάραξη αποδοτικότερης πολιτικής, καθώς δεν είναι δυνατή η ορθολογική λήψη αποφάσεων όταν λείπουν βασικές στατιστικές σε έναν κλάδο. Προτείνεται επομένως ο ενίσχυση των αρμόδιων

φορέων με σύγχρονα εργαλεία και βάσεις δεδομένων απογραφής των αποθεμάτων γεωργικών μηχανημάτων, η διερεύνηση της εγχώριας αγοράς βιομηχανίας κατασκευής εξαρτημάτων και εισαγωγών αγροτικών μηχανημάτων, καθώς και η περιγραφή των καλλιεργητικών μεθόδων σε σχέση με τη χρήση της γης και των αλλαγών που έχουν επέλθει με την πάροδο του χρόνου. Χρήσιμη κρίνεται επίσης και η σύγκριση με αντίστοιχα στοιχεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ θα πρέπει να προσδιοριστούν συγκεκριμένες προβληματικές περιοχές σε επίπεδο καλλιεργειών.

- Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει ήδη πρόγραμμα στα πλαίσια του ΕΣΠΑ, όπου περιλαμβάνονται δράσεις και μέτρα που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της τεχνολογικής στάθμης της αγροτικής παραγωγής. Αυτές οι δράσεις μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κοινοτικής συγχρηματοδότησης και να ενταχθούν στα μέτρα προώθησης της ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των υποδομών. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης της Ελλάδας 2007 – 2013 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής» του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, περιλαμβάνονται αρκετά μέτρα για την προώθηση της εκμηχάνισης, την αναβάθμιση της τεχνολογικής στάθμης και την προώθηση του τεχνολογικού εξοπλισμού και της καινοτομίας στον πρωτογενή τομέα, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.

Στα προηγούμενα κεφάλαια εξετάστηκε, εν συντομία, η ανάπτυξη, της Αγροτικής Οικονομίας καθώς και της Αγοράς Γεωργικών Μηχανημάτων της Ελλάδας. Αυτή όμως η ανάπτυξη θα πρέπει να μεθοδευτεί συστηματικά μέσω μιας κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), για την βελτιστοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης και της αγοράς γεωργικών μηχανημάτων.

Η μελλοντική κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) θα πρέπει να εστιάσει στη στήριξη μιας αποδοτικής γεωργίας τόσο από οικονομικής όσο και οικολογικής άποψης, καθώς επίσης και στη διαφύλαξη ενός ισχυρού αγροτικού τομέα σε όλες τις περιοχές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) πρέπει να βασιστεί σε μια ισχυρή κοινή γεωργική πολιτική για να αναπτύξει το δυναμικό της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Εν κατακλείδι, το παρόν και το μέλλον της αγροτικής οικονομίας είναι υψίστης σημασίας, διότι είναι η βάση της οικονομίας μας. Θα πρέπει λοιπόν, να διασφαλιστεί με πόρους, όπως είναι οι επιδοτήσεις που δίνονται και θα πρέπει να δίνονται για να συνεχίσει να υπάρχει αγροτική οικονομία.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

1. Αθανασόπουλος Δ., (2013), Εκμηχάνιση της καλλιέργειας καλαμποκιού στο Νομό Ηλείας, Πτυχιακή Εργασία, Ηράκλειο
2. Βεργόπουλος, Κ., (1975), Το αγροτικό ζήτημα στην Ελλάδα, Εξάντας, Αθήνα
3. Βακάκης, Φ. (2007), «Η Μελλοντική Εικόνα της Ελληνικής Γεωργίας»
4. Βεντούρης Ν., Τσακανίκας Α., (2011), Αγροτικά Μηχανήματα & Ανταγωνιστικότητα του Πρωτογενούς Τομέα». Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών.
5. Ζωγραφάκης, Σ., (2012), Οι επιδόσεις της γεωργίας σήμερα. Μακροοικονομική επισκόπηση», Ημερίδα: «Επιστροφή στη γεωργία; Μύθοι και πραγματικότητα», Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης, Π.Μ.Σ. Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
6. Ζιωγάνας Χ., (1992), Διάρθρωση τεχνολογία και οικονομική ανάπτυξη της Ελληνικής γεωργίας κατά την τελευταία τριακονταετία, Πρακτικά Α Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Αθήνα, σελ. 47 - 61
7. Θεοφανίδης Σ., (1992), Ένας δείκτης εκσυγχρονισμού της αγροτικής οικονομίας: Η ελληνική περίπτωση, Πρακτικά Β Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, σελ. 77 - 88
8. Καδίτη Κ., Νίτση Ε., (2010), Ο Αγροτικός Τομέας στην Ελλάδα», Εκθέσεις 60, ΚΕΠΕ
9. Λαμπροπούλου Α., (2005), Η Ελληνική Γεωργία στο Διεθνές Ανταγωνιστικό Περιβάλλον, ΚΕΠΕ, Αθήνα

10. Μαραβέγιας Ν., (1992), Η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η ελληνική γεωργία στη δεκαετία του '90
11. Μέργος Γ.Ι., Ψαλτόπουλος Δ., (1996), Η βιομηχανία αγροτικών μηχανημάτων και αγροτική εκμηχάνιση», ΙΟΒΕ, Ειδικά Κλαδικά Θέματα
12. Παπαγεωργίου Κ., Σπάθης Π., (2000), Αγροτική πολιτική, Εκδόσεις Στοχαστής, Αθήνα
13. Σταυρόπουλος, Θ.,(1979), Ιστορική ανάλυση του αγροτικού ζητήματος στην Ελλάδα, 2 τόμοι, Νέα Σύνορα, Αθήνα
14. Συκιανάκης Γ., (1978). Η συμβολή της τεχνολογίας στη βελτίωση της παραγωγικότητας στην ελληνική γεωργία, ΑΤΕ, σελ 163 - 180.

Ξένη

15. Binswanger, H.P. (1984), Agricultural Mechanization: A Comparative Historical
16. Ghatak S., and Ingersent K., (1984), Agriculture and Economic Development, Harvester Wheatsheaf London
17. Lewis W. A., (1955), The theory of economic growth. Homewood, Illinois, Irwin. Perspective”, World Bank Working Paper No. 673, World Bank, Washington D.C.

Διαδίκτυο

18. Εκμηχάνιση της γεωργίας, <http://ebooks.edu.gr/courses/DSGL-C126/document/4e1d86a737tk/4e1d86a7iun5/4e1d86a9x1am.pdf>, [Πρόσβαση στις 18/12/2014]